

**ALI JE BDP IN NJEGOVE IZPELJANKE PRAVO
MERILO NAPREDKA DRŽAVE IN BLAGINJE
NJENIH PREBIVALK IN PREBIVALCEV?**

dr. Ana MURN, ekonomistka

Ljubljana, 15. 06. 2010

KAJ JE NAPREDEK/RAZVOJ DRUŽBE

Koncept ekonomskega napredka

- Rast: količinska in vrednostna rast proizvodnje
- Razvoj: tehnološki razvoj

Koncept blaginje

- Ekonomski koncept: materialna blaginja prebivalstva
- Širši koncept: materialna blaginja, izobraženost, zdravje, varnost, dobri medsebojni odnosi, čisto okolje ipd.

Koncept “trajnostnega” razvoja

- Ekonomski koncept: materialna blaginja sedanjih in bodočih generacij
- Okoljski koncept: trajnost naravnih virov in okoljskih potencialov

KONCEPT EKONOMSKEGA NAPREDKA

- Koncept so razvili v razvitih Zahodnih državah v 20. stoletju.
- Povezan je z maksimiranjem materialnega bogastva.
- Koncept loči med:
 - **ekonomsko rastjo**, ki temelji na sedanji količinski in vrednostni rasti proizvodnje;
 - **ekonomskim napredkom**, ki temelji v pospešeni razvojno-raziskovalni dejavnosti, ki je temelj novim tehnologijam, ki zagotavljajo ekonomsko rast tudi v prihodnosti.
- Na tem proizvodnem konceptu temeljijo nacionalni računi, ki omogočajo izračune BDP in BNP.
- Izračuni BDP in BNP – njihove realne rasti med leti izražajo napredek države.
- Izračuni BDP/prebivalca v USD in BDP/prebivalca v SKM izražajo razvitost države.

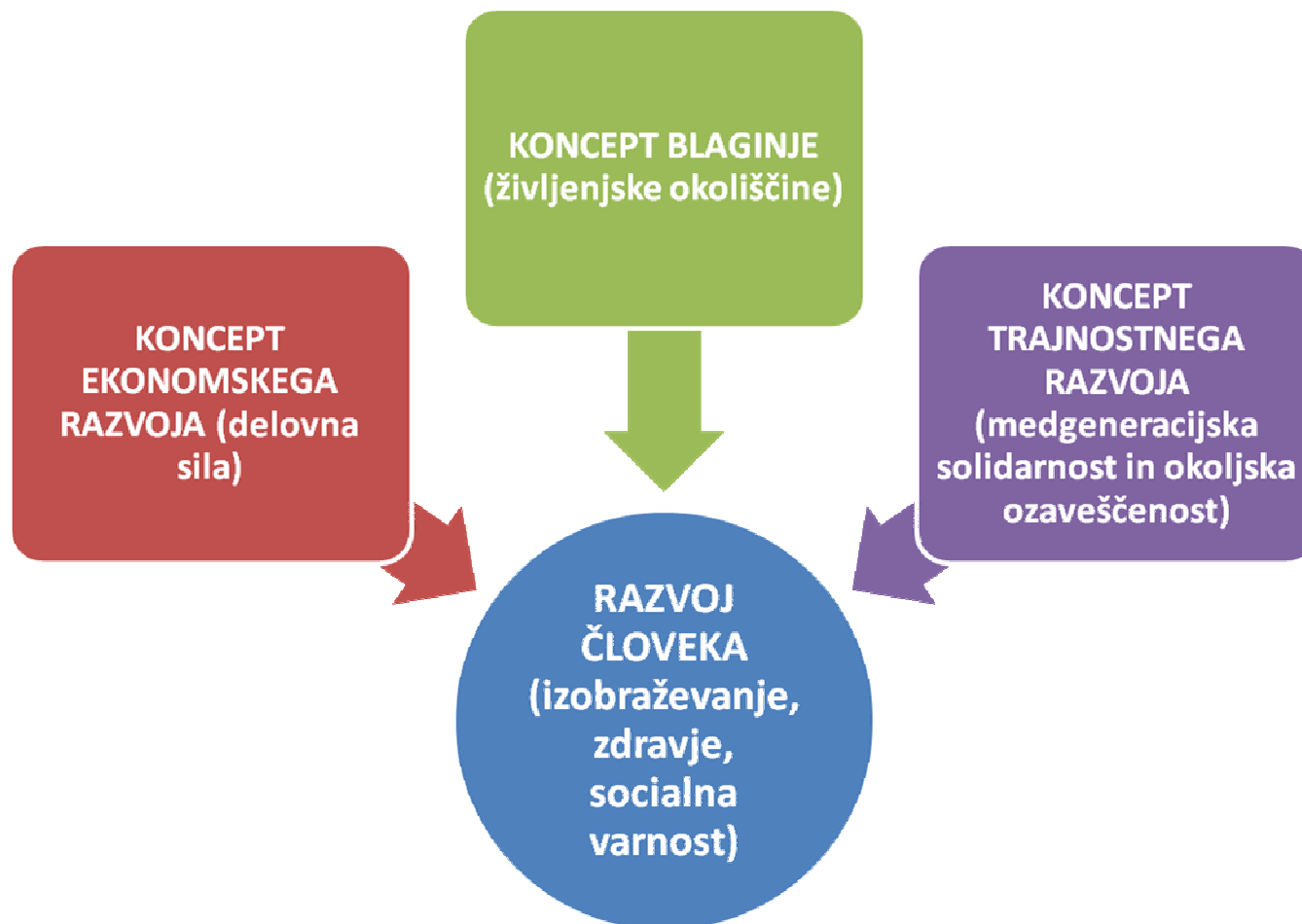
KONCEPT BLAGINJE

- **Ekonomski koncept** temelji na pospešeni rasti BDP, ki povečuje osebne prihodke prebivalstva, ki naj bi bili osnova materialne blaginje, vendar prihodki prebivalstva ne rastejo proporcionalno z rastjo BDP.
- **Širši koncept blaginje** ne zanika pomena ekonomske blaginje, hkrati pa zagovarja stališče, da so na ravni zadovoljitve osnovnih eksistenčnih življenjskih pogojev za blaginjo družbe pomembni še izobraženost prebivalstva, zdravje, varnost, dobri medčloveški odnosi. Veliko avtorjev vključuje tudi okolje (sedanji in prihodnji pogoji) ter naravo. Za to je bolj kot hitra rast BDP pomembna njegova distribucija, ki zagotavlja ustrezno dostopnost do izobraževanja in zdravja ter redistribucija od bogatih k revnim, ki zmanjšuje revščino in neenakost.
- Metodologija nacionalnih računov omogoča merjenje le ekonomskega koncepta blaginje; za širši koncept blaginje se razvijajo posamezni in sintezni kazalniki:
 - **ekonomski koncept**: BDP/prebivalca, prihodki gospodinjestev/prebivalca;
 - **širši koncept**: posamezni kazalniki (med njimi so zelo znani kazalniki zdravja; kazalniki zaznavanja) in sintezni kazalniki (med katerimi je najbolj uveljavljen indeks človekovega razvoja – HDI).

KONCEPT “TRAJNOSTNEGA” RAZVOJA

- **Ekonomski koncept:** sedanje odločitve o proizvodnji in potrošnji ne smejo ogroziti perspektiv za vsaj enake možnosti zadovoljevanja potreb prihodnjih generacij. Teorija optimalnih rasti mora biti usmerjena k blaginji sedanjih in prihodnjih generacij, pri čemer sta pomembni zmernost rasti BDP in njegova distribucija.
- **Okoljski koncept:** se osredotoča na izkoriščanje obnovljivih in neobnovljivih naravnih virov. Teorija optimalnih rasti zahteva usmerjanje rente od izrabljenih neobnovljivih virov k povečevanju in izboljševanju fizičnega ali človeškega kapitala.
- Metodologija nacionalnih računov ne omogoča merjenja trajnostnega razvoja; možni so le satelitski okoljski računi. Oblikovani so le posamezni ali sintezni kazalniki za merjenje okoljskega koncepta trajnostnega razvoja.

RAZVOJ ČLOVEKA JE NAPREDEK DRUŽBE

RAZVOJ POLITIK, STATISTIK IN KAZALNIKOV ZA MERJENJE NAPREDKA, DEFINIRAN KOT ŠIRŠA BLAGINJA DRUŽBE

RAZVOJ POLITIK

- Oblikovanje in vodenje politik, ki bodo podpirale sedanjo in prihodnjo blaginjo družbe v širšem smislu.
- Spremljanje učinkovitosti politik.
- Poročanje o razvoju blaginje v družbi.

RAZVOJ STATISTIK

- Objektivne dimenzije blaginje: Razvoj sistema nacionalnih računov, ki bo sposoben poleg proizvodnega zajeti tudi koncept distribucije dohodkov, potrošnje in premoženja ter izdelati ustrezno bilanco premoženja.
- Subjektivne dimenzije blaginje: Razvoj podatkovnih osnov za merjenje zadovoljstva, svobode ipd.

RAZVOJ KAZALNIKOV

- Razvoj individualnih kazalnikov: oblikovanje posameznih kazalnikov na različnih področjih blaginje.
- Razvoj sinteznih kazalnikov: povezovanje različnih vidikov blaginje v skupni kazalnik.
- Razvoj ekonometričnih modelov za merjenje blaginje in njenih komponent.